

Práce 1971

M. Džilas:

Otázky organizační práce Komunistické strany Jugoslaviie

Komunistická strana Jugoslaviie se rozvíjela v podmínkách těžkého a nelegálního boje, ozbrojeného povstání a napjaté práce při výstavbě a obnově zničené země.

V cizině se často myslí, že jedině válečné a některé zvláštní, příznivé politické podmínky ^{z souvislosti} ~~souvisících~~ s okupací země přispěly k tomu, že Komunistická strana Jugoslaviie dosáhla tak velkých úspěchů. [To je však nesprávné. Jako pro každou ^{re} revoluci, tak i pro revoluci v Jugoslavii bylo nezbytných třeba určitých historických podmínek. Aniž je budu podrobně rozbírat, chci jedině zdůraznit: Ať už byly okolnosti jakkoli příznivé, samy o sobě, jak známo, nestačí k vítězství pracujícího lidu, neexistuje-li revoluční, dobře organizovaná strana, schopná vésti lid do boje. ^v Jugoslavii byla právě taková strana, dobře organizovaná a ideologicky zcela připravená, pevně se bila s nepřítel^{skými} - fašistickými okupanty a jejich pomahači. R. 1941, když Hitler okupoval Jugoslavii, byla Komunistická strana Jugoslaviie ideologicky i politicky jednotnou stranou, dobře organizovanou a očištěnou od cizích živlů. Vedení strany v čele se soudruhem Titem, jak vyplývá ze stranických dokumentů, uveřejněných v oné době, si zcela jasně uvědomovalo sílu a organizovanost strany, uvědomovalo si, že strana bude s to splnit jí daný těžký úkol. A opravdu, zásluhou své semknutosti a ideové zocelenosti rozvinula Komunistická strana Jugoslaviie ihned po okupaci země lidové ozbrojené povstání jako jedinou účinnou metodu boje v podmínkách války.

Což by mohla naše strana bez jakéhokoli kolísání v řadách jejího členstva, bez jakékoliv materiální pomoci zvenčí zahájit^a vésti ozbrojené povstání v nejtěžších podmínkách čtyřletého boje, kdyby nebyla důkladně organisována, ideologicky i politicky silná a připravená? Je zcela pochopitelné, že takový boj mohla vésti a řídit jediné strana, která byla organizačně i ideologicky dosti silná a ^{klidná byla dosti} ukázněná. Komunistická strana Jugoslaviie skutečně také byla takovou stranou.

Naše strana vstoupila do války po dvacetileté nelegální, podzemní práci. Na počátku, jakož i v průběhu války ve straně nebylo kolísání. Ve straně nebyly žádné protistranické skupiny. Nepřihlížíme zde k jednotlivcům nebo k některým případům, které nemohly ovlivnit ani život a rozvoj strany, ani splnění jejích úkolů.)

Ústřední výbor rychle ^{průběžně} převedl veškerou činnost strany ~~pro~~ ^{na} potřeby války, stanovil, že ozbrojený boj proti okupantům je "nejpřednějším a nejdůležitějším úkolem" /Tito/. Stranické organizace se skutečně rychle přeorientovaly a přikročily k vytváření partyzánských oddílů. Po celé Jugoslavii se rozvinulo pod vedením komunistické strany ozbrojené povstání proti okupantům a jejich pomahačům.

Díky správné politické orientaci strany, díky pevné ^{linii} ~~orientaci~~ na ozbrojený ^{boj} boj proti okupantům, ^{byly} řady strany přes nesmírné ztráty rychle doplňovány novými bojovníky a novými kádry. Strana ^{je} stále více podchycovala masy, získávala je pro ozbrojený boj a tak mohla přistoupit k vytváření orgánů lidové moci zdola, k rozšíření a upevnění organizací Lidové fronty.

- 3 -

Komunistická strana Jugoslaviie se stala skutečně bojovou stranou, předvojem lidových mas proto, že vždy za všech podmínek se neochvějně řídila organizačními zásadami bolševismu, aplikovala v boji, tvůrčím způsobem veliké zkušenosti výstavby strany.

Komunistická strana Jugoslaviie vždy kladla přísné požadavky na ty, kdož vstupují do jejích řad. Touto zásadou se řídila vždy, a to jak v období nelegální činnosti, za války, tak i nyní po osvobození země. Při přijímání do strany se velmi dbalo a dbá na to, aby každý nový člen byl prověřen v boji, aby byl ^{mo} správně bezúhonný a oddán věci strany. Čekatelská doba je povinnou. Členem strany se může stát každý, kdo platí stanovený členský příspěvek, uznává program strany a aktivně pracuje v jedné ze stranických organizací. Strana je organizována podle zásady buněk v podnicích, na vesnicích, v institucích i v městských čtvrtích. Vedoucí orgány strany jsou voleny demokraticky. Ústřední výbor ani za války ani později nebyl nucen činit nějaké zvláštní zákeřné zákroky oproti jednotlivým organizacím.

Komunistická strana Jugoslaviie se skládá z národních komunistických stran, které jsou organizovány v jednotlivých republikách. Každá taková strana má své vedení, které se zároveň podřizuje Ústřednímu výboru Komunistické strany Jugoslaviie. Jedině díky čistotě řad, díky vnitřní pevnosti a organizovanosti naše strana mohla semknout a sjednotit kolem sebe většinu lidu v takových masových organizacích, jako je Lidová fronta, Lidová mládež atd., a opřít se o ně ve své činnosti. Kdyby naše strana nebyla tak pevně organizována,

byla by poražena při prvých těžkostech, ^{je ohrožená} nebyla by s to vytvořit pomocné masové organizace, organisovat masy a vésti je do boje.

Na počátku války měla naše strana kolem 15.000 členů, vyzkoušených v těžkém nelegálním boji a skvěle organisovaných. Z nich padlo za povstání kolem 80 procent. Ztráty mezi členy strany, přijatých ^{mi} za války, byly také velké. Přesto však strana ustavičně rostla. Za války /do ledna 1945/ dosáhla přes 100.000 členů. V této době /v lednu 1945/ řídila již armádu ^{svou} půl milionu mužů, milionové organizace Lidové fronty a mládeže, státní život na osvobozeném území, ~~opřevyšující síly~~ ^m které tehdy zahrnovalo více než polovinu země. Tato fakta názorně ukazují, že Komunistická strana Jugoslaviie rostla ustavičně, bez skoků, ustavičně upevňovala a rozšiřovala své řady.

Bezprostředně před osvobozením a ihned po něm strana vzrůstala rychleji. Dnes má strana kolem 400.000 členů.

Jádro naší strany tvoří kádry, které přešly krutou školu povstání a čtyřleté války.

Sociální i národnostní složení strany je uspokojivé. Ve straně jsou zastoupeny všechny pracující vrstvy: dělnictvo, rolnictvo, lidová inteligence, jakož i všechny národnosti Jugoslaviie. Uspokojivý je také počet žen a kandidátů ^{strany}. Ideologická a politická práce je povinností všech členů strany. Strana má šest středních a jednu vysokou /dvouletou/ stranickou školu a větší počet kursů a seminářů.

Komunistická strana Jugoslaviie se opírá o masové

politické a jiné organizace.

Zde nutno především vyzdvihnout Lidovou frontu, která se stala v Jugoslavii lidovou v pravém slova smyslu.

V této frontě se za války semkla nesmírná většina lidu - v boji proti fašistickým okupantům a vnitřní reakci, dnes pak jak lze říci, v boji za výstavbu nové, socialistické společnosti.

Za války se Lidová fronta rozvinula v milionovou masovou organizaci, která sjednotila nejširší vrstvy lidu jak na osvobozeném území, tak i na území okupovaném. Do Lidové fronty vstoupila ^(Protifašistická fronta žen) masová organizace žen, mládeže, ^(Sjednocený svaz protifašistické jugoslávské mládeže) který později se rozvinul v organizaci ^{Jugoslavič} Lidové jugoslávské mládeže a o něco později, koncem války, i nově organizované jednotné odbory. Do Lidové fronty vstoupily také jednotlivé politické skupiny, jakož i jednotliví význační političtí a kulturní činitelé.

Organizace Lidové fronty v krajích jsou jednotné. Na vesnicích, v továrnách i v městských čtvrtích jsou jednotné organizace Lidové fronty, t. j. není v nich žádných stranických skupin. Všichni členové Lidové fronty určitého území se scházejí na společných shromážděních a projednávají na nich různé otázky: politické, hospodářské, státní atd., nastiňují své úkoly, vyplývající z těchto otázek.

Komunistická strana Jugoslaviie používá v Lidové frontě takových pracovních forem, které všemožně přispívají k jejímu ^(Lidové fronty) upevnění jako jednotné masové politické organizace, o kterou se strana především opírá při uskutečňování svého programu. Soudruh Tito ve svém refrátu na II. sjezdu Lidové

fronty zvláště zdůraznil vedoucí úlohu strany v Lidové frontě, jakož i fakt, že v podstatě program strany je programem Lidové fronty.

V souvislosti s tím vzniká před stranou nová perspektiva a úkol upevnit Lidovou frontu a využít jí jako ~~klax~~ hlavní organizační ~~framx~~ formy politické výchovy širokých mas. V souvislosti s tím bude nucena strana vyvinout ještě větší úsilí, aby organizace fronty byly ideologicky sjednocovány, politicky a organizačně upevňovány, aby se postupně měnily v jednotný mnohamilionový kolektiv, ve kterém zmizí nynější rozdíly. Je samozřejmé, že strana bude nucena ^{řádit} větší tento proces velmi obezřetně, nepředbíhat, nýbrž ustavičně jít v čele mas, všemožně pomáhat jejich dalšímu politickému růstu, přispívat k jejich všestrannému sjednocování v jednotné ~~kat~~ Lidové frontě.

Lidová fronta Jugoslaviie se hrála za války význačnou úlohu.

Úloha Lidové fronty v poválečné době při výstavbě nové společnosti se stává ještě významnější. Vzhledem k tomu klade si Komunistická strana Jugoslaviie za svůj nejdůležitější úkol ještě více upevnit Lidovou frontu politicky i organizačně.

Jak se upevnila Lidová fronta a jaký veliký význam ~~ž~~ má, ukazuje skutečnost, že má nyní podle počtu ^{nydla -} ~~objedna-~~ ných legitimací 4,200.000 členů. Do tohoto počtu není pojata organizace Lidové jugoslávské mládeže, která má 1,250.000 členů a je jako zvláštní organizace také členem Lidové fronty. Vezme-li proto v úvahu, že nebylo možné zaregistrovat všechny členy fronty ~~frantyx~~

fronty, nutno se domnívat, že počet členů Lidové fronty Jugoslaviie činí kolem 7 milionů osob.

To je veliká síla, s jejíž pomocí lze překonat všechny obtíže stojící před námi na cestě boje za výstavbu nové země.]

[Dnes je Lidová fronta mobilisujícím činitelem v boji za ukusťečnění pětiletého plánu. Je velmíkrmšm formou ^{vzhlednou} politické výchovy a masové politické práce.

Lze říci, že Lidová fronta je ukázněnou organizací, která přesně a bez kolísání uskutečňuje všechny úkoly, které stojí před jejím vedením.

Členem fronty může být každý, kdo pracuje v jedné z organizací fronty, není pošpiněn spoluprací s nepřítelem a svým chováním nepoškozuje autoritu fronty. Nejsou stanoveny ani ideologické, ani náboženské, ani žádné jiné překážky k vstupu do Lidové fronty.

Druhou masovou organizací je Lidová mládež Jugoslaviie. Tato ~~mládež~~ ^{organizace} vznikla ~~ve~~ ^{na jednotné úrovni} jako její vyšší forma.

Hlavní zásady organizace Lidové mládeže jsou stejné jako zásady Lidové fronty, ^{jedine} s tím rozdílem, že nyní je Lidová mládež organizačně pevnější a stabilnější.

Je třeba se zvlášt zmínit o odborech, které mají 980,200 členů a zahrnují 80 procent všech dělníků a úředníků. Odbory mají významnou úlohu ve zvýšení pracovního elánu, v zavádění pořádku při práci, v boji za vyplnění plánu a vůbec ve zvyšování hospodářské i kulturní úrovně země. V jugoslávských odborech nejsou žádné vážnější směry, které by byly nepřátelské zájmům dělnické třídy, t. j. směry, které by se stavěly proti linii komunistické strany ve ^{všechnu} své činnosti. Nynější

jugoslávské odbory jsou výrazem úplné jednoty a bojového rozmachu dělnické třídy a pracujících mas Jugoslaviie.

(Dobrovolnická fronta mas) ^{Ve své práci se opíráme také o masovou organizaci žen,} která měla velký význam za války, zejména v boji za uspořádání zázemí a za pomoc armádě, jakož i po válce, v boji za obnovu zpusťosené země.

Nakonec nutno se zmínit o nedávno ustanoveném Svazu bojovníků osvobozené války jako o jedné ze zvlášť význačných organizací, jejímž úkolem je střežit a rozvíjet vymoženosti velikého národně-osvobozenéckého boje.

Celý státní aparát nové Jugoslaviie byl vytvářen zdola, v procesu ničení starého státního stroje shora dolů. Místo ~~u~~ rozbitého starého aparátu byl vytvořen nový demokratický stát na základě lidových výborů a jiných zastupitelských lidových orgánů až po Lidovou Škupštinu.

Všechny tyto otázky bylo nutno vyzdvihnout proto, aby byla objasněna skutečná organizační struktura naší strany a její úloha ve vedení mas v nové Jugoslaviii.

Máme-li mluvit o našich organizačních nedostatcích, je třeba zejména se zmínit o nedostatku odborníků a ideologicky vyškolených kádrů.

Přesto, že inteligence v obrovské většině má kladný poměr k novému režimu v Jugoslaviii, určitá část stále se nemůže plně smířit s nynějším stavem. Budeme nuceni, zejména v souvislosti s hospodářskými úkoly, překonat i tuto překážku.

Členové strany, byť i vyhovují ^vhlavním ^{veci} - pokud jde o oddanost a bojovou pohotovost - jsou dosud ^{dobře} ve značné míře ještě mladí s hlediska délky členství ve straně a jsou na poměrně nízké

ideologické a politické úrovni. Tím se také objasňuje, že dole dochází někdy k přehmatům, a to buď jsou zkrucována jednotlivá státní opatření, anebo se zachází ohleduplně s nepřáteli lidu. Stranické vedení ustavičně bojuje proti takovým zjevům a napravuje různé chyby.

V oblasti kulturního života se nám podařilo usměrnit některá odvětví správnou cestou, vyhledat a organisovat zdravé, byť ideologicky nedosti zkušené síly. Avšak na vědecké a filosofické frontě je naše práce, abych tak řekl, v zárodečném stavu. Máme dosud velmi málo těchto kádrů, které by ve školách a na universitách správně objasňovaly vědecké, filosofické otázky. Pro nedostatek ^{základů} ~~základů~~ pracují na mnohých místech v těchto oborech živly nám cizí a dokonce nepřátelské. Učinili jsme ovšem celou řadu opatření, abychom zlepšili tento stav. Avšak rychlé výsledky není ^{nikdy} ~~možno~~ bohužel očekávat, zejména proto, jelikož jsme měli velké ztráty mezi vedoucími ^{Lučkovićem} ~~kádrů~~ a nejlepší, politicky vyškolené kádry byly nuceny zaujmout vedoucí místa ve státním i hospodářském životě.

Bohaté ideové a organizační zkušenosti, nahromaděné Komunistickou stranou Jugoslaviie, jsou nám pevným základem k ještě pevnějšímu sjednocení veškerého pracujícího lidu v boji za skutečnou lidovou demokracii, za socialismus.